

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

НАУКОВО- ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРАВА
ІМЕНІ КОРОЛЯ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО:
ЖУРНАЛ. СЕРІЯ ПРАВО**

Видається 2 рази на рік
Заснований у 2010 р.

Ювілейний випуск до дня пам'яті засновника навчального закладу
академіка отця Івана Луцького

Випуск 15 (27). Том 1

Івано-Франківськ
2023

УДК 34

DOI: 10.33098/2078-6670.2023.15.27.1

Засновник та видавець
ЗВО «Університет Короля Данила»

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ №17191-5961 ПР від 23.11.2010

Журнал включений до переліку наукових фахових видань
(Наказ МОН України №1188 від 24.09.2020 р.,
відповідно до якого журналу надано категорію «Б»)

Мови видання
українська, російська, англійська, польська.

Рекомендовано до друку
рішенням Вченої ради ЗВО «Університету Короля Данила»
(протокол № 8 від 15.03.2023 р.).

Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2023. Вип. 15 (27). Т. 1. 290 с.

У журналі досліджуються проблемні питання сучасної української юридичної науки, здійснюється розробка проблем державотворення в Україні, наукових концепцій щодо вдосконалення вітчизняного законодавства.

In the magazine to research the modern Ukrainian lawyers, conducted a scientific discussion of a state in Ukraine, development of scientific concepts to improve national law.

За достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори.

При використанні наукових ідей та матеріалів цього випуску посилання на це видання є обов'язковим.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Луцький А. І. – доктор юридичних наук, доцент.

ВІДПОВІДАЛЬНІ РЕДАКТОРИ:

Короєд С. О. – доктор юридичних наук;
Луцький М. І. – доктор юридичних наук, доцент;

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Луцький А. І. – доктор юридичних наук, доцент;
Шутак І. Д. – доктор юридичних наук, професор; заслужений діяч науки і техніки України;
Короєд С. О. – доктор юридичних наук, доцент;
Басиста І. В. – доктор юридичних наук, професор;
Анжей Біштіга – доктор юридичних наук, професор (Республіка Польща)
Вовк В. М. – доктор юридичних наук, професор;
Гуменюк Т.І. – доктор історичних наук, доцент;
Гусарєв С. Д. – доктор юридичних наук, професор;
Кармаза О. О. – доктор юридичних наук, професор;
Котуха О. С. – доктор юридичних наук, доцент;
Костицький М. В. – доктор юридичних наук, професор акад. НАПрН, член-кор. АПНУ, заслужений юрист України, екс-суддя Конституційного Суду України;
Кушерець Д. В. – доктор юридичних наук, доцент;
Луцький М. І. – доктор юридичних наук, доцент;
Луцький Р. П. – доктор юридичних наук, доцент;
Онишук І. І. – доктор юридичних наук, доцент;
Андріяшко М.В. – кандидат юридичних наук, доцент (Барановичі, Республіка Білорусь)
Махарадзе А. А. – доктор юридичних наук, професор (м. Батумі, Грузія)
Бабецька І.Я. – кандидат юридичних наук, доцент;
Жукевич І. В. – кандидат юридичних наук, доцент;
Зварич Р. В. – доктор юридичних наук, доцент;
Книш В. В. – доктор юридичних наук, доцент;
Косьмій М. М. – кандидат юридичних наук, доцент;
Кушакова-Костицька Н. В. – доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України;
Острогляд О. В. – кандидат юридичних наук, доцент;
Урсу В. О. – кандидат юридичних наук (Республіка Молдова);
Ілин Л. М. – кандидат історичних наук, доцент.

ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ВИПУСК:

Федик Л. Б. – кандидат історичних наук, доцент.

ISSN 2618-0308 (Online)

Включено до електронного архіву наукових періодичних видань України "Наукова періодика України" Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

Включено до міжнародної наукометричної бази **Index Copernicus International**, індексується у 2016-2021 роках.

Включено до міжнародної наукометричної бази **Eurasian Scientific Journal Index** (Казахстан)

Включено до міжнародної наукометричної бази **Directiry of Research Journals Indexing**

Включено до міжнародної наукометричної бази **Scientific Indexing Services (SIS)**

Включено до міжнародного мультидисциплінарного каталогу **Directiry of Open Access Journals (DOAJ)**

Індексується пошуковою системою **Google Scholar**

Науковим присвоюється міжнародний ідентифікатор цифрового об'єкта **DOI**, з 2018 року публікаціям

Піщик Х. З.

Організаційні основи правової категорії «комплаєнс»
в банківській системі України.....214

Шевчук Л. В.

Підстави та правові наслідки позбавлення батьківських прав,
як невід’ємні чинники інтересів та прав дитини.....223

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ
ПРАВО. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА ТА
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА**

Ахтирська Н. М.

Стандарти Ради Європи щодо використання технологій розпізнавання облич
у кримінальному провадженні або на кого дивиться око Саурана.....228

Гловюк І. В., Гринюк В. О.

Охорона та захист права на мирне володіння майном
у досудовому розслідуванні: доктрина та судова практика.....239

Гусак А. П.

Вдосконалення превентивних заходів пробації неповнолітніх правопорушників.....250

Лотоцький М. В.

«Інші» особи, як учасники негласних слідчих (розшукових) дій
(контроль за вчиненням злочину).....257

Мовчан Р. О.

Кримінальна відповідальність за контрабанду «спеціальних» предметів:
законодавчі реалії та перспективи (на прикладі контрабанди лісу).....264

Острогляд О. В.

Концепція кримінально-правової політики перехідного періоду:
запрошення до дискусії.....278

УДК 343.8

DOI: 10.33098/2078-6670.2023.15.27.1.250-256

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ЗАХОДІВ ПРОБАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ

Гусак Андрій Петрович,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права і
процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки,

вулиця Винниченка, 30, м. Луцьк, 43000, Україна

e-mail: annamax@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2142-5193>

Мета. Метою роботи є аналіз існуючих превентивних заходів та засобів пробації неповнолітніх правопорушників, визначення нових, актуальних, з'ясування найбільш ефективних засобів запобігання рецидиву правопорушень неповнолітніх. **Методика.** Методика включає комплексний аналіз та узагальнення наявного науково-теоретичного матеріалу та формулювання відповідних висновків та рекомендацій. Під час дослідження використовувались наступні **методи** наукового пізнання: термінологічний, функціональний, системно-структурний, логіко-нормативний. **Результати.** У процесі дослідження визначено, що на теперішньому етапі розвитку нашої держави запобігання злочинності неповнолітніх і превенція рецидиву скоєння ними правопорушень займає одне із пріоритетних місць. Здобуття незалежності держави, формування нової економічної та політико-правової системи ставить перед українським народом нові завдання. Їх вирішення безпосередньо залежить від ступеня розвитку суспільної правосвідомості та правової культури суспільства, які є взаємопов'язаними, взаємозалежними із процесом державотворення. Без фундаментального розуміння права, правосвідомості та правової культури неможливо досягти мети - побудови в Україні демократичної, соціальної та правової держави. **Наукова новизна.** У процесі дослідження встановлено, що до існуючих пробаційних програм, що застосовуються до неповнолітніх правопорушників, варто додати програму, котра буде сприяти вихованню суспільної правосвідомості та правовій культурі. **Практична значимість.** Результати дослідження можуть бути використані у правотворчій та правозастосовній діяльності під час проходження пробації неповнолітніми.

Ключові слова: неповнолітні правопорушники, превентивні заходи, пробація, правова культура, правосвідомість, посттравматичний стресовий розлад.

A. Husak

PhD, Associated Professor, Department of Criminal Law and Procedure of Lesya

Ukrainka Volyn National University,

Vynnychenka Street 30, Lutsk, 43000, Ukraine

e-mail: annamax@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2142-5193>

IMPROVEMENT OF PREVENTIVE PROBATIONAL MEASURES FOR JUVENILE OFFENDERS

Purpose. The purpose of the article is to analyze the existing preventive measures and measures of probation for juvenile offenders, identification of new relevant means to prevent the recidivism by minors. **Technique.** The technique includes comprehensive analysis, generalization of available scientific and theoretical material, formulation of relevant decisions and recommendations. The following cognitive **methods** were used: terminological, logical-semantic, functional, systematic-structural, logical-normative. **Results.** In the process of research it was determined that at today's stage of development of our state the prevention of juvenile delinquency and prevention of recidivism of offences committed by them occupies one of the priority places. Gaining independence of the state, formation of a new economic and politico-legal system sets new tasks before the Ukrainian people. Solving of these problems directly depends on the degree of development of public legal awareness and legal culture of the society, as they are interdependent with the process of state formation in the state. It is impossible to build democratic, social, legal state without fundamental understanding of law, legal awareness and legal culture. **Scientific novelty.** In the process of investigation it is established that it is worse adding a program that will contribute to the education of public legal awareness and legal culture to the existing

probationary programs applicable to juvenile offenders. **Practical significance.** The results of the research paper can be used in law-making and law-enforcement activities during probation by minors.

Key words: juvenile offenders, preventive measures, measures of probation, probation, legal culture, legal awareness, post-traumatic stress disorder.

Постановка проблеми. Зараз наша держава перебуває в дуже складному та неоднозначному історичному періоді свого розвитку. Розбудова незалежної України – це справа багатьох поколінь українців, що наполегливо працювали над відродженням нашої Батьківщини. Цей складний процес стримувався і стримується багатьма соціально-економічними та політико-правовими факторами.

Здобуття суверенності держави, формування нової економічної та політико-правової системи ставить перед українським народом нові непрості завдання. Їх вирішення безпосередньо залежить від ступеня розвитку суспільної правосвідомості та правової культури суспільства.

Правова культура передбачає відповідне знання людьми окремих положень чинного законодавства, порядку їх реалізації, а ще вміння використовувати ці знання при застосуванні правових норм та їх реалізації. Правова культура суспільства в цілому відрізняється від правової культури окремої людини. Ці два поняття взаємозалежні. Чим більше в суспільстві юридично освічених людей, тим вища правова культура усього суспільства. Особиста правова культура, як складова частина соціальної правової культури, виражає ступінь і характер суспільного розвитку, певним чином забезпечує соціалізацію особистості та її правову діяльність.

Правова культура складається з таких елементів: реалізація якісного правового статусу, що захищає основні права і свободи людини та громадянина, ступінь реалізації принципів верховенства права та правової держави у практиці суспільного та національного життя, рівень правової свідомості громадян та посадових осіб. Правова культура містить правові цінності, визначає ступінь демократизму та законності і регулює суспільні відносини.

Правове виховання громадян тісно пов'язане з питанням правового виховання неповнолітніх. Метою правового виховання є створення умов для формування особистості громадянина України, що характеризується цінностями правової культури, свідомої свободи, прав людини, відповідальності, готовності брати участь у громадських справах.

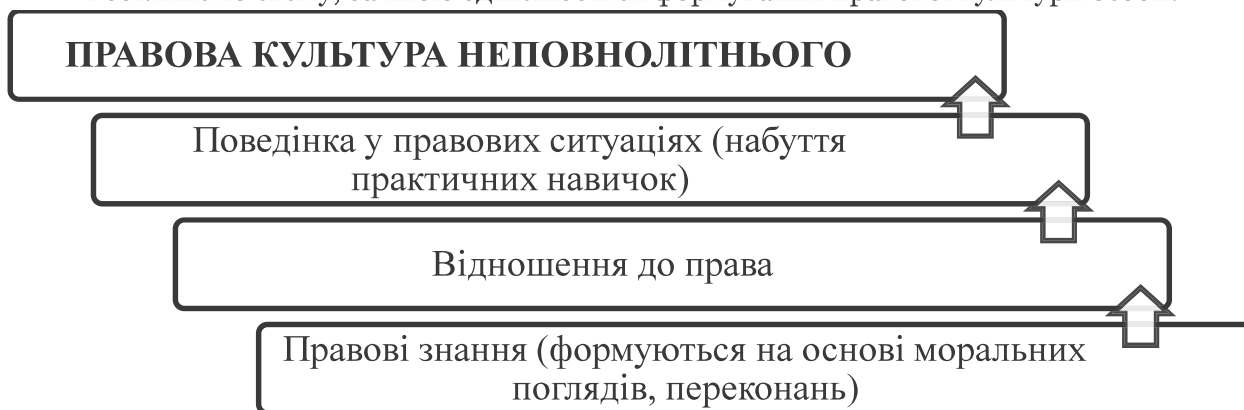
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правова культура як феномен була об'єктом вивчення багатьох вчених різних часів. До неї зверталися Аристотель, Фома Аквінський, Жан Боден, Томас Гоббс, Джон Локк, Бенедикт Спіноза, Шарль Луї де Монтеск'є, Жан-Жак Руссо, Іммануїл Кант, Георг Гегель, Йоганн Фіхте та ін. Сучасні дослідження категорії «правова культура» проводили такі вітчизняні правознавці, як: Владислав Бачинін [1; 2; 3], Олег Данильян [4], Геннадій Дубов [5], Михайло Кельман [6], Антон Козловський [7], Микола Козюбра [8], Михайло Костицький [9], Лариса Макаренко [10], Марія Патеї-Братасюк [11], Ольга Скакун [12], Марко Цвік [13] та ін. У працях, що переосмислюють цю категорію, вона набуває нового характеру. Тому заслуговує на увагу концепція реформування правового життя, яка базується на національній духовній культурі, національній свідомості, цінностях.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зараз питання зміцнення громадянського статусу кожного, підвищення високої правової культури громадян є особливо актуальним. Питання прав дитини є одним із гострих питань нашого суспільства. Важливість вирішення цього питання полягає в тому, що реалізація прав дитини є чи не найважливішою умовою її фізичного здоров'я та розвитку.

Постановка завдання. Необхідно виховувати у дітей почуття гідності, відчуття потреб суспільства, власних прав, обов'язків і відповідальності за поведінку, стимулювати бажання дітей реалізувати свої права.

Виклад основного матеріалу дослідження. На даному етапі питання правового виховання неповнолітніх правопорушників визначається такими основними факторами: по-перше, одним із аспектів всебічного розвитку особистості є наявність високої культури поведінки, тому що людина, яка має міцне здоров'я, якщо вона обізнана, добре працює або вчиться, проте порушує кодекс поведінки, не може вважатися грамотною; по-друге, в Україні спостерігається тенденція до зростання злочинності неповнолітніх, поширення підліткової злочинності випереджає її загальне зростання.

Розглянемо схему, за якою здійснюється формування правової культури особи:

Ми вважаємо, що до існуючих пробаційних програм щодо неповнолітніх, як то «Зміна прокримінального мислення», «попередження вживання психоактивних речовин», «Подолання агресивної поведінки» та «формування життєвих навичок», варто доєднати ще програму «Формування правової культури та свідомості» [14].

Метою запровадження пробаційної програми «Формування правової культури та свідомості», на наш погляд, має бути підвищення рівня правової свідомості неповнолітніх суб'єктів пробації та середовища їх соціалізації з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей, шляхом впровадження програм та передових методик; підготовка неповнолітніх до життя, а саме, набуття ними навичок правової поведінки; регулювання способу вирішення життєвих проблем з використанням права; розширення світогляду та формування активної позиції неповнолітніх у реалізації прав у житті.

Об'єктом такої програми є правова свідомість неповнолітніх правопорушників, що потребує постійного вдосконалення.

Предметом діяльності програми — є сприяння в розвитку правового виховання неповнолітніх правопорушників; правова освіта неповнолітніх правопорушників; захист громадянських прав і свобод неповнолітніх.

Відповідно до предмета, мети, нами поставлені такі завдання проекту: формування у неповнолітніх поваги до закону та відповідальної поведінки, розвиток правової свідомості, що виражається в усвідомленні особою своїх прав, свобод і обов'язків, свідомому ставленні до закону та державної влади; виховання у неповнолітніх поваги до Української держави і права, принципів законності, розуміння необхідності їх дотримання; вироблення у неповнолітніх умінь і навичок правомірної поведінки; поширення та пропаганда правових знань серед неповнолітніх для підвищення правової культури та свідомості; підвищення ефективності профілактичних та роз'яснювальних

заходів щодо запобігання порушення прав неповнолітніх та жорстокому поводженню з дітьми; сприяння формуванню у неповнолітніх позитивних позицій щодо реалізації прав і свобод; створення атмосфери, яка не допускає будь-якої антигромадської та протиправної поведінки; профілактика протиправних дій та поведінки неповнолітніх шляхом координації зусиль педагогів, батьків, Кримінальної поліції у справах дітей, Центру соціальної служби для сім'ї та молоді та громадських організацій; створення умов для набуття неповнолітніми досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії; виховання в неповнолітніх нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності, намагання взяти посильну участь у боротьбі з цими негативними явищами, які мають місце у нашому житті, формування вміння протистояти негативним впливам.

Метою програми, ми визначаємо, підвищення рівня правової свідомості неповнолітніх суб'єктів пробації та середовища їх соціалізації, з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей, шляхом впровадження програм та передових методик; підготовка неповнолітніх до життя, набуття ними навичок правової поведінки; регулювання способу вирішення життєвих проблем з використанням права; розширення світогляду та формування активної позиції неповнолітніх у реалізації прав у житті.

До завдання та функції програми ми пропонуємо віднести наступне: формування у неповнолітніх поваги до закону та відповідальної поведінки, розвиток правової свідомості, що виражається в усвідомленні особою своїх прав, свобод і обов'язків, свідомому ставленні до закону та державної влади; виховання у неповнолітніх поваги до Української держави і права, принципів законності, розуміння необхідності їх дотримання; вироблення - у неповнолітніх умінь і навичок правомірної поведінки; поширення та пропаганда правових знань серед неповнолітніх для підвищення правової культури та свідомості; підвищення ефективності профілактичних та роз'яснювальних заходів щодо запобігання порушенням прав неповнолітніх та жорстокому поводженню з дітьми; сприяння формуванню у неповнолітніх позитивних позицій щодо реалізації прав і свобод людини; створення атмосфери, яка не допускає будь-якої антигромадської та протиправної поведінки; профілактика протиправних дій та поведінки неповнолітніх шляхом координації зусиль педагогів, батьків, Кримінальної поліції у справах дітей, Центру соціальної служби для сім'ї та молоді та громадських організацій; створення умов для набуття неповнолітніми досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії; виховання в неповнолітніх нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності, намагання взяти посильну участь у боротьбі з цими негативними явищами, які мають місце у нашому житті, формування вміння протистояти негативним впливам.

Програма, що пропонується спрямована на роботу з неповнолітніми суб'єктами пробації (особами віком 14-18 років), звільненими від відбування покарання з випробуванням, на яких судом покладено обов'язок виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою, у яких за результатами оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення виявлено фактори ризику, що обумовлюють застосування пробаційної програми «Формування правової культури та свідомості», та які, відповідно, не розуміють наслідків порушення закону, не усвідомлюють правила співжиття і вимог законів, своїх обов'язків щодо держави та суспільства, не вміють приймати зважені рішення.

Програма «Формування правової культури та свідомості» спрямована на розвиток правового виховання неповнолітніх; правову освіту молоді; захист громадянських прав і свобод дітей.

Знання та навички, яких може набути суб'єкт пробації за результатами проходження програми: знання: компоненти, необхідні для успішного управління своїм життям, особливо власні якості; різниця між потребами і бажаннями та соціально прийнятним способом їх задоволення; характер наслідків дій; формування переконань та їх вплив на подальше життя людини; процес аналізу ситуацій і мислення; фактори, що впливають на вибір поведінки та передбачення наслідків свого вибору та відповідальності за нього; характеристика та методи ефективного планування та пріоритезації життя; інструменти для ефективної взаємодії з іншими та ефективного вирішення конфліктів з акцентом на співпрацю з іншими; навички: контроль думок та виявлення непотрібних інтерпретацій; когнітивні навички, включаючи критичне мислення; використання інструментів для досягнення власних потреб і цілей через просоціальний підхід; здатність захищати свої права в рамках законодавства; цілепокладання та розстановка пріоритетів; самореалізація, самоствердження та самовдосконалення протягом життя; критична оцінка власних переконань та їх корисності, навички набуття корекційного досвіду; співпраця та побудова соціально прийнятних норм поведінки, навички конструктивної взаємодії з іншими та навички ефективного вирішення конфліктів, навички співпраці, орієнтовані на взаємодію з іншими; самомотивація та підтримка на шляху до змін; розуміння своїх прав та обов'язків перед суспільством і державою; свідомо використовувати права, бажання керувати своїм життям, роблячи моральний вибір, розвивати власні громадські якості.

Теми занять, що мають пройти учасники програми: «Знайомство. Вступ до програми. Чи знаєте ви свої права?», «Чому не буває прав без обов'язків?», «Законність, правопорядок і юридична відповідальність», «Взаємозв'язок людини і держави», «Неповнолітні як суб'єкти цивільних, сімейних, трудових, адміністративних і кримінальних правовідносин». «Переваги життя без наркотиків та алкоголю», «Власна відповідальність. Відповідальність у натовпі» і т.д.

Програма передбачає здійснення моніторингу і оцінки досягнень учасників у напрямі зміни поведінки.

Крім того, ми пропонуємо внести деякі зміни в існуючі пробаційні програми. Це пов'язані з війною в Україні та негативними наслідками, які несуть такі події на характер та поведінку неповнолітніх правопорушників.

В пробаційну програму «Подолання агресивної поведінки» для неповнолітніх суб'єктів пробації, на нашу думку, варто додати заняття на тему «Важливе під час війни і після», в якому слід опрацювати такі питання: втрата в родині; подолання тривожності, пов'язаною з подіями в країні; наскільки важливо лишитися людяним – подолати ненависть; що робити, якщо мені здається, що я звикаю до війни? я зриваюся на рідних і близьких, що мені робити?

До 10-ого заняття пробаційної програми «Зміна посткримінального мислення» слід додати питання обговорення питання цінності людського життя. Кожен день в телефоні і по телевізору всі, включаючи і неповнолітніх, бачать сцени стрілянини та фото мертвих. Це відкладає певний слід на сприйняття та відношення людей, а тим більше неповнолітніх, до зброї, її застосування та людського життя. Цього питання обов'язково треба торкнутись в даній програмі, бо при наявності зброї, «звички до неї», завдяки ЗМІ та невмінню стримувати себе, рецидив у неповнолітніх невідвертний.

Висновки. Вважається, що пробація є особливим виявом людяності. Завдяки цьому зростає гуманне ставлення до правопорушників. Шанси на успішне виправлення, що дозволяє зберегти важливі і потрібні соціальні стосунки, і не дасть знову опинитися на місцях позбавлення волі через безнадійність, неможливість і не знання як вирішити свої проблеми самостійно, забезпечуються саме превентивними заходами пробації.

Список використаних джерел

1. Бачинин В. А. Філософія права: конспект лекцій. Х.: Консум, 2002.
2. Бачинин В. А. Энциклопедия философии и социологии права. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2006.
3. Бачинин В. А. Філософія права. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 472 с.
4. Данильян О. Г. Філософія: підручник. 3-тє вид., переробл. Харків: Право, 2020. 432 с.
5. Дубов Г. О. Методологія права: поняття, предмет та місце в системі наукового знання (за працею Р. Лукича «Методологія права»). *Держава і право*. 2010. Вип. 50. С.54-58.
6. Кельман М. Осмислення методології пізнання наукових теорій у правознавстві. Філософські методологічні проблеми права: наук. журн. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2019. №1(17). С.32-42.
7. Козловський А. А. Філософія права як самосвідомість нації. *Проблеми філософії права*. 2003. Том 1. С.12-16.
8. Загальна теорія права: Підручник. За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваїте, 2015. 392 с.
9. Філософія права. За ред. М. В. Костицького, Б. Ф. Чміля. К.: Юрінком Інтер, 2000. 334 с.
10. Макаренко Л. О. Теоретико-методологічні аспекти пізнання та формування правової культури: дис... д-ра юрид. наук: 12.00. 01. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2019.
11. Патеї-Братасюк М. Філософія права: Навчальний посібник. Тернопіль: «Видавництво «Астон», 2006. 344 с.
12. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Київ: Правова єдність, 2010. 525 с.
13. Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. та ін. Загальна теорія держави і права: Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів. За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
14. Про затвердження пробаційних програм для неповнолітніх суб'єктів пробації: Наказ Міністерства юстиції України від 11.06.2018 № 1797/5.

References

1. Bachinin, V. A. (2002). *Filosofija prava [Philosophy of Law]*. H.: Konsum. (in Russian)
2. Bachinin, V. A. (2006). *Jenciklopedija filosofii i sociologii prava [Encyclopedia of Philosophy and Sociology of Law]*. SPb.: Jurid. centr Press. ([in Russian])
3. Bachynin, V. A. (2003). *Filosofia prava [Philosophy of law]*. K.: Vydavnychi Dim «In Yure». (in Ukrainian)

4. Danylian, O. H. (2020). *Filosofia* [Philosophy: assistant]: pidruchnyk. 3-tie vyd., pererobl. Kharkiv: Pravo. (in Ukrainian)
5. Dubov, H. O. (2010). Metodolohiia prava: poniattia, predmet ta mistse v systemi naukovoho znannia (za pratseiu R. Lukycha «Metodolohiia prava») [Methodology of law: understanding, subject matter in the system of scientific knowledge]. *Derzhava i pravo*, 50, 54-58. (in Ukrainian)
6. Kelman, M. (2019). Osmyslennia metodolohii piznannia naukovykh teorii u pravoznavstvi [Philosophy of law as self-sovereignty of the nation]. *Filosofskita metodolohichni problemy prava: nauk. zhurn.* Kyiv: Nats. akad. vnutr. Sprav, 01(17), 32-42. (in Ukrainian)
7. Kozlovskiy, A. A. (2003). *Filosofia prava yak samosvidomist natsii.* [Philosophy of law as self-sovereignty of the nation]. *Problemy filosofii prava.* (Vol 1). (in Ukrainian)
8. Koziubry, M.I. (Ed.). (2015). *Zahalna teoriia prava* [The global theory of law]. K.: Vaite. (in Ukrainian)
9. Kostytskoho, M. V., Chmilia, B. F. (Ed.). (2000). *Filosofia prava* [Philosophy of law]. K.: Yurinkom Inter. (in Ukrainian)
10. Makarenko, L. O. (2019). Theoretical and methodological aspects of knowledge and formation of legal culture: Doctor of Law diss. Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv. (in Ukrainian)
11. Patei-Bratasiuk, M. (2006). *Filosofia prava* [Philosophy of law]. Ternopil: «Vydavnytstvo «Aston». (in Ukrainian)
12. Skakun, O. F. (2010). *Teoriia derzhavy i prava* [Theory of power and law. Kyiv: Pravova yednist. (in Ukrainian)
13. Tsvik, M. V., Petryshyn, O. V., Avramenko, L. V. et al. (2009). *Zahalna teoriia derzhavy i prava* [Zagalna theory of power and law]. Kharkiv: Pravo. (in Ukrainian)
14. About the approval of probation programs for non-complete probation subjects: Order of the Ministry of Justice of Ukraine № 1797/5 (2018, June 11) (in Ukrainian)

Стаття: надійшла до редакції 16.02.2023

прийнята до друку 08.03.2023

The article: is received 16.02.2023

is accepted 08.03.2023

Бібліографія: Гусак А. П. Вдосконалення превентивних заходів пробації неповнолітніх правопорушників. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право.* Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2023. Вип. 15 (27). Т. 1. С. 250-256. DOI: 10.33098/2078-6670.2023.15.27.1. 250-256.

УДК 343.13

DOI: 10.33098/2078-6670.2023.15.27.1.257-263

«ІНШІ» ОСОБИ, ЯК УЧАСНИКИ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ (КОНТРОЛЬ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ)

Лотоцький Михайло Васильович,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри права та публічного управління

ЗВО «Університету Короля Данила»,

вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна

e-mail: lotockiymw@ukr.net

Мета. Метою роботи є дослідження чинного законодавства яке забезпечує законність проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Автором даної роботи обґрунтовуються незаконність використання матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій для доведення винуватості особи якщо до проведення таких слідчих дій було залучено не уповноважену особу. **Методика.** Методика включає комплексний аналіз та узагальнення наявного науково-теоретичного матеріалу та формулювання відповідних висновків. Під час дослідження використовувались наступні **методи** наукового пізнання: порівняльно-правовий, логіко-граматичний, системно-структурний, моделювання. **Результати.** В процесі дослідження встановлено, що особи які не є співробітниками (працівниками) оперативних підрозділів правоохоронних органів, які не допущенні до державної таємниці не можуть брати участі у негласних слідчих (розшукових) діях, але уповноважені особи, які проводять такі слідчі дії але можуть використовувати інформацію отриману від «інших» осіб. Докази отриманні з порушенням порядку проведення негласних слідчих (розшукових) дій суд повинен визнавати недопустимими.

Наукова новизна. Що стосується розроблення науковцями теми залучення до проведення негласних (слідчих) розшукових дій осіб які не допущені до державної таємниці то дана тема є новою. В процесі дослідження науково обґрунтовано, що залучення до проведення таких слідчих дій не уповноважених осіб є порушенням чинного законодавства.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути використані у правотворчій діяльності при подальшому вдосконаленні національного кримінального процесуального законодавства щодо вдосконалення інституту застосування негласних слідчих (розшукових) дій, у практичній роботі правоохоронних органів, сторони захисту, здійсненні правосуддя, а також у навчальному процесі під час викладання і вивчення навчальних дисциплін «Кримінального процесуального права України» та «Адвокатури».

Ключові слова: негласна слідча (розшукова) дія, контроль за вчиненням злочину, кримінальне провадження, прокурор, слідчий, оперативні підрозділи.

Mykhailo Lototskyi

PhD in Law, Associate Professor of the Department of Law and Public Administration of
the King Danylo University, 35 Konovalets street, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

e-mail: lotockiymw@ukr.net

«OTHER» PERSONS AS PARTICIPANTS IN SECRET INVESTIGATORS (DETECTIVE) ACTIONS (CRIMINAL CONTROL)

Purpose. The purpose of the work is to study the current legislation that ensures the legality of secret investigative (search) actions. The author of this work substantiates the illegality of using the materials of secret investigative (search) actions to prove the guilt of a person if an unauthorized person was involved in conducting such investigative actions. **Method.** The methodology includes a comprehensive analysis and generalization of the available scientific and theoretical material and the formulation of relevant conclusions. During the research, the following methods of scientific knowledge were used: comparative-legal, logical-grammatical, systemic-structural, modeling. **The results.** In the process of research, it was established that persons who are not employees (employees) of operative divisions of law enforcement agencies, who are not allowed to the state secret, cannot participate in secret investigative (search) actions, but authorized persons who conduct such investigative actions can use information received from "other" persons. Evidence obtained in violation of the procedure for conducting secret investigative (search) actions must be declared inadmissible by the court. **Scientific novelty.** With regard to the development by scientists of the topic of involving persons not admitted to state secrets in secret (investigative) investigative actions, this topic is new. In the process of research, it was scientifically proven that the involvement of unauthorized persons in conducting such investigative actions is a violation of current legislation.